

Київський національний лінгвістичний університет

Кафедра психології, педагогіки і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Туристичне обслуговування
Форма здобуття освіти	денна
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Семестр	3
Обсяг дисципліни	кредити – 3 загальний обсяг годин – 90 аудиторна робота – 30 год., у т. ч.: <ul style="list-style-type: none">- лекції – 14 год.,- семінарські заняття – 16 год.,- самостійна робота – 60 год.
Форма контролю	залік
Пререквізити	загальні знання з економіки. Здобувачі вищої освіти повинні знати основні економічні поняття та категорії, вміти оперувати понятійно-категоріальним апаратом, виділяти релевантну інформацію, робити висновки; володіти елементарними навичками роботи з літературними джерелами, пошуку, аналізу, систематизації та узагальнення інформації.
Постреквізити	знання, отримані у процесі вивчення дисципліни «Економічна теорія», можуть бути використані під час вивчення базових туристознавчих дисциплін, зокрема таких, як: «Економіка підприємства», «Економіка туризму», «Менеджмент у туризмі» та ін.
Викладач	КУЧАЙ Оксана Василівна, кандидат економічних наук
Контактна інформація	e-mail: oksana.kuchai@knlu.edu.ua
Дні занять	згідно розкладу занять
Консультації	згідно графіку консультацій

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Економічна теорія» є формування у здобувачів вищої освіти комплексу фундаментальних теоретичних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку, для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності більш повно задовольняти потреби людей

Предметом вивчення є основоположні економічні категорії, економічні закони та принципи функціонування економічних систем; економічні відносини, господарчі механізми та дії людей, спрямовані на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя людства..

Завданням дисципліни є здійснення наукового обґрунтування загальних основ економічного життя суспільства, зокрема ознайомлення з закономірностями розвитку економічної системи та діалектики взаємозв'язку її структурних елементів, вивчення механізму дії економічних законів і механізму використання їх у процесі господарської діяльності, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем.

ЦІЛІ НАВЧАННЯ

Засвоєння навчальної дисципліни «Економічна теорія» передбачає формування таких компетентностей: здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми; навички міжособистісної взаємодії; знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати сутність економічних явищ та процесів; економічний зміст відносин власності; розподілу, обміну та споживання матеріальних і духовних благ у суспільстві; суперечності економічного розвитку, економічних потреб та інтересів; механізм дії використання економічних законів на мікро- і макрорівнях; зміст основних понять, категорій, законів ринкової економіки; механізм функціонування різних форм господарювання, особливостей розподілу отриманих ними доходів, системи оподаткування. Уміти володіти методами наукового пізнання економічних процесів; понятійно-категоріальним апаратом економічної науки; аналізувати економічні явища і процеси; приймати практичні рішення щодо господарських проблем; орієнтуватись у питаннях економічної політики в Україні в період ринкової трансформації; пов'язати отримані теоретичні знання з реальною дійсністю; застосовувати їх на практиці. Володіти елементарними навичками роботи з науковою літературою та матеріалами періодичних видань; аналізу

електронних ресурсів, виділення релевантної інформації, її систематизації та узагальнення, формулювання висновків.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час вивчення дисципліни «Економічна теорія» здобувачі вищої освіти мають відвідувати лекційні та семінарські заняття, вчасно виконувати всі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Відпрацювання занять, пропущених через поважні причини, відбувається під час консультацій. У разі здачі завдань (практичні роботи, індивідуальні завдання) після встановленого строку, кількість балів за їх виконання зменшується (з мах 5 б. ставиться лише 4).

Під час виконання завдань здобувачі повинні обов'язково дотримуватися принципів академічної доброчесності, а саме: самостійно виконувати всі види завдань та форми контролю; посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про використані методики досліджень і джерела інформації, результати власної навчальної діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Тема 1. Загальні засади економічного розвитку. Розглянуто поняття економіки, основні напрямки розвитку економічної теорії, сутність економічних категорій та економічних законів, надана характеристика методам та функціям економічної теорії.

Тема 2. Соціально-економічний устрій суспільства. Висвітлено критерії історичних етапів економічного розвитку. Принципи формаційного та цивілізаційного підходу до періодизації суспільного розвитку. Сутність і структура суспільно-економічної формації. Сутність і основні структурні елементи економічної системи. Критерії класифікації та етапи розвитку продуктивних сил. Суспільний поділ праці. Структура економічних відносин. Власність, її зміст, форми, ознаки і місце в економічній системі. Право власності. Форми власності..

Тема 3. Товарна форма організації суспільного виробництва. Розглянуто натуральну (традиційну) форму організації виробництва. Сутність, риси та історичні межі натурального виробництва. Товарна форма організації суспільного виробництва. Проста і розвинена форми товарного виробництва. Товар та його властивості

Тема 4. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Визначено сутність понять господарський комплекс галузь сектори економіки господарська одиниця також національне господарство; охарактеризовано особливості функціонування капіталу у виробничій сфері торгівлі та сфері послуг; означено поняття прибуток та рентабельність; стан розвитку кредитних відносин в Україні. Особливості функціонування капіталу у виробничій сфері торгівлі та сфері послуг.

Тема 5. Ринок і продукція. Сутність та функції ринку. Суб'єкти і об'єкти ринку. Основні функції ринку: відтворювальна, регулююча, стимулююча та контролююча тощо. Кон'юнктура та конкуренція. Вартісні показники оцінки продукції підприємства: валова, товарна, реалізована та чиста продукція. Концепції маркетингу. Основні завдання стратегії маркетингу.

Тема 6. Теоретичні основи ринкової економіки. Висвітлюються теоретичні основи економіки. Розкривається структура, закони ринку та механізми їх реалізації. Основні суб'єкти ринкової економіки. Домогосподарства і сім'я як суб'єкти ринкової економіки, їх цілі, функції та проблеми. Підприємства (фірми) як виробники основної маси товарів і послуг, що задовольняють потреби людини та як суб'єкти ринку. Цілі та функції підприємства. Організаційні та правові форми підприємства та їх класифікація. Господарські товариства. Посередники на ринку. Держава як суб'єкт ринкового господарства. Цілі, функції та механізми впливу держави на ринкову економіку. Державне регулювання ринкової економіки методи господарювання, державна фінансово-кредитна, податкова, ціноутворювальна політика і політика соціального захисту.

Тема 7. Суспільний продукт і його основні форми. Сутність і основні риси суспільного відтворення і економічного зростання. Структура суспільного продукту. Система національних рахунків. Підрозділи суспільного виробництва. Умови реалізації суспільного продукту за простого і розширеного відтворення.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Передбачені лекційні та семінарські заняття, виконання самостійної роботи та її захист. Форма підсумкового контролю – залік.

Під час навчання використовуються пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький діалогово-комунікаційний методи та метод проблемного викладу матеріалу. Семінарські заняття передбачають усне опитування, виконання письмових практичних завдань, захист індивідуальних завдань (презентацій), письмовий експрес-контроль (тест). Самостійна робота включає у себе вивчення теоретичних питань, що стосуються тем лекційних занять за рекомендованою літературою, виконання індивідуальних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Однією з умов виконання індивідуальних завдань є дотримання принципів академічної доброчесності.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувача	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1.Аудиторна та самостійна робота	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50
		Разом	100

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здобувача (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи

№ п/п	Види навчальної діяльності	Оцінка	Критерії оцінки
1.	Відповідь на основні питання, передбачені темою семінару.	5	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем. Демонстрація самостійного знаходження відповіді на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та додаткову літературу; вміння аналізувати, робити власні висновки; здатність встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки.
		4	Відповідь правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна. На проблемні запитання здобувач знаходить відповідь за допомогою викладача, спираючись переважно на лекційний матеріал без застосування додаткової літератури.

		3	Відповідь поверхнева з порушенням логіки, не аргументована. Здобувач, формулюючи відповідь на питання, репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу, допускає помилки у визначенні понять та категорій, не здатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання.
		2	Відповідь неправильна. Здобувач демонструє нездатність розкрити питання семінару, допускає багато суттєвих помилок у визначенні понять та категорій.
2.	Доповнення, відповіді на проблемні питання, виконання практичних завдань тощо.	5	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність матеріалу, систематичну підготовку до занять на основі опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури.
		4	Висока активність, що свідчить про обізнаність матеріалу. Доповнення підтверджують систематичну підготовку здобувача, але виявляють його репродуктивні, а не узагальнення, власні судження тощо.
		3	Середня активність, що свідчить про недостатню обізнаність матеріалу. Здобувач дає відповіді на запитання поверхнево, допускає помилки у визначенні понять та категорій.
		2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом.
3.	Експрес-контроль (робота на занятті протягом 10-15 хв.: поточна письмова контрольна робота (тест), вибіркоче опитування, написання есе та ін.)	5	Повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи.
		4	Недостатньо повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи.
		3	Поверхнева з порушенням логіки, не аргументована.
		2	Незадовільна відповідь за критеріями конкретного виду роботи.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Робота виконана правильно, творчо і самостійно, демонструє належний рівень знань та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.	«відмінно»
Робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, демонструє належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.	«добре»
Робота виконана, але містить помилки, демонструє недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань.	«задовільно»
Виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.	«незадовільно»

У кінці вивчення навчального матеріалу напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу здобувача як середнє арифметичне значення усіх поточних оцінок за ці види робіт з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10. Таким чином, **максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру становить 50.**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Види завдань	Кількість балів	Критерії оцінки
Тестові завдання (мах – 20 б.)	20	1 правильна відповідь – 1 бал.
Питання (завдання) алгоритмічного рівня (мах – 10 б.)	10	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження;
	8 – 9	відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми;
	4 – 7	відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки у розкритті проблеми;
	3 – 1	відсутність вичерпаної відповіді на питання, наявність значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань здобувача;
	0	відповідь на запитання відсутня або абсолютно невірна.
Питання (завдання) творчого рівня (мах – 20 б.)	20	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань; здобувач вільно оперує поняттями та категоріями, аргументовано доводить власну точку зору;
	16 – 19	відповідь змістовна, послідовна, але містить недоліки та неточності у розв'язанні завдань; здобувач демонструє недостатнє обґрунтування власної точки зору;
	11 – 15	відповідь в цілому правильна, але неповна, містить незначні недоліки, рівень самостійності суджень

		недостатній;
	6 – 10	відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у викладенні матеріалу, рівень самостійності суджень недостатній;
	1 – 5	відповідь поверхнева, нелогічна, містить суттєві помилки та неточності, рівень самостійності суджень низький;
	0	відповідь відсутня або не відповідаю змісту питання.
Разом	50 балів	

Максимальна кількість балів за виконану модульну контрольну роботу становить **50 б.** Час виконання модульної контрольної роботи – **1 год. 20 хв.**

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР. Максимальний рейтинговий бал студента становить 100 балів.

Підсумкова форма контролю – **залік в усній формі.**

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну у такий спосіб:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FХ	– не зараховано.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо здобувач під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FХ – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання заліку:

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі.	Відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко / не визначено.
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно.	Основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті.
3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни.	Здобувач майже не користується термінологією.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник / С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В.Грабинська та ін. Л. : Априорі, 2017. 567с.
2. Ватаманюк З., Панчишин С., Кудін С. Вступ до економічної теорії: Підручник. Львів: “Новий Світ – 2000”, 2006. 504с.
3. Економічна теорія: політекономія: підручник/ за ред.В.Д.Базилевича. К.: Знання –Прес, 2008. 687 с.
4. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навч. посібник / О.Ватаманюк, Є.Майовець, М.Стирський та ін. Львів: Інтелект-захід, 2010. 374с.
5. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка / З.Ватаманюк, С.Панчишин, В.Буняк та ін. К: Альтернативи, 2001. 608с.

6. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навчальний посібник / за ред. О. Ватаманюка. Львів: »Інтелект-Захід», 2010. 374 с.
7. Макконнелл К.Р. Макроекономіка. Львів: Просвіта, 1997. 672с.
8. Макконнелл К.Р. Мікроекономіка. Львів: Просвіта, 1999. 650с.
9. Плани практичних занять для студентів юридичного факультету / за ред. С. М. Панчишина і П. І. Островерха. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 74 с.
10. Стирський М.В. Вступ до економічної теорії: Практикум. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 78с.

Додаткова література

1. Економічна теорія : навчальний посібник / О.В. Стефанишин та ін. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 335 с.
2. Мацелюх Н. П. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навч. посібник. К. : Центр учб. літ., 2016. 226 с.
3. П'ясецька-Устич С.В., Герзанич В.М. Економічна теорія : навчально-методичний комплекс для студентів неекономічних спеціальностей. Ужгород: Ліра, 2014. 122 с.
4. Скорик Г.І., Барінов В.В., Швецова М.Б. Економічна теорія : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 185 с.
5. Стрішенець О.М., Ліщук В.І., Єлісеєва Л.В. Економічна теорія: навчальний посібник. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. 236 с.
6. Холявко Н.І., Гонта О.І. Економічна теорія : навчальний посібник. Чернігів: Чернігівський національний технологічний університет, 2014. 218 с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут економіки і прогнозування НАН: веб-сайт. URL: <http://www.ief.org.ua>
2. Бібліотека імені В.Вернадського. : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Міжнародний центр перспективних досліджень: веб-сайт. URL: <http://www.icps.kiev.ua>